

A T E R R A ★

Ausias March a "L'Estel"

S'ha obert una interrogant sobre el lloc de naixença del poeta Ausias March. Vol dir açó que el nom de l'altíssim—i profundíssim—poeta està a l'ordre del dia, i que les revistes literàries i els diaris mateix han parlat d'ell i en parlaran encara. Però molta gent, la gent que llig literatura, que llig poesia, no coneix l'obra d'Ausias March. Es parliamont d'ell i se'l coneix poc. I heus ací que l'Editorial "L'Estel", en aquesta hora oportunitatíssima, ha llençat al mercat dels llibres una selecció de poesies d'Ausias March. Oportunitatíssima i encertada. Perque fa vora de quatre segles que a València no s'avia imprentat l'obra del Cavaller Poeta. I ara, quan les activitats polítiques del valencianisme estan en repòs, Ausias March ve a recordarnos com la nostra llengua es hàbil, no sols per a la poesia i la filosofia, sino per a retrobar la nostra personalitat desdibuixada.

El servei que ens fa "L'Estel" es immens. Però el que ens ha fet Enric Navarro i Borrás en seleccionar l'obra ausiasmarquiana, es major. Perque Ausias March escriu molt, no obstant esser ja vell quan començà l'obra poètica que d'ell es coneix ara. Escriu i no sols presenta un sol caire. Donar tota l'obra del Poeta fora just; però donar un tast, un bon tast eliminant les poesies més abstruses, les composicions manco poètiques per als gusts d'avui, es ven meritori. Així, amb aquesta selecció ningú no podrà dir que pera fer la coneixença del nostre Poeta es menester fer un gran esforç d'atenció, impropï del dinamisme del segle XX. En el volum de "L'Estel" van incloses les poesies més característiques d'Ausias March, aquelles que en diuen esparces, aquelles en que el tema de l'Amor i el de la Mort sobreix i aquell cant espiritual tendríssim, pregaria a Deu plena de Fe i de poesia, on es llig:

"Si los rius a la mar tots acorren, així les fins totes en tu se n'entren",

imatge que tants poetes li han maulevat per a servir-se'n como si fos original.

I no sols es digna d'elogi la selecció—que ha estat qualificada de perfecta per l'erudit i crític Martí de Piquer, especializat en literatura clàssica;—també ho es el próleg, el glosari i les notes que acompanyen les poesies.

En el próleg, Navarro i Borrás ens diria unes dades biogràfiques, un resum sobre l'estat actual de les investigacions del lloc de naixença del nostre Poeta, un acusat estudi de la personalitat literària d'Ausias March i una explicació del seu criteri seleccionador. Diu: "Eus havem proposat: que es conega íntegrament la personalitat del poeta; que el llegidor no versat en estudis filosòfics, que es a qui va dirigida l'edició, tinga un tast d'aquella poesia més entenedora; que l'ortografia facilite la lectura sense detriment de l'original".

Excel·lent criteri, perque la transcripció dels textos antics ha de fer-se de tal manera, que el lector mitjà puga entendre'ls i l'erudit no es trobe amb les galtes vermelles. S'ha de modernisar l'ortografia sense alterar la morfologia i el lèxic. I aquesta faena pot fer-la be qui estiga familiarizat amb els escriptors antics, com ho està Navarro i Borrás; el nouvingut, el diletant d'un dia o d'un any; el qui perque si vullga posarse a transcriure fracassarà, segurament, i en compte de fer obra útil, destruirà els nostres estimats escriptors clàssics i allunyarà els lectors d'aquestos llibres boníssims. Repetim: Navarro i Borrás ha transcrit amb coneixement de causa. Felicitem-lo.

Les "Poesies d'Ausias March de "L'Estel", es un volum que inicia una "Serie Popular de Clàssics valencians". ¿Quin serà el pròxim volum? No estem autorisats per a dir-ho al públic. S'ha demanat a diferents erudits valencians transcripcions i seleccions; algú ja treballa amb la cura i l'entusiasme consegüents.

¿Quán es publicarà el segon volum d'aquesta "Serie" tan interessant? Potser ben prompte. El públic, però, dirà la darrera paraula. L'edició es patriòtica, però no per a que siga adquirida per patriotisme, sino per a que siga adquirida per bon gust i per elegancia espiritual.

Perque Ausias March es un Poeta d'una suprema elegancia espiritual. Com el Dant, com el Petrarca, es un gran líric. Si no s'hi

troba massa literatura, la profunditat del seu pensament, que té la den en el més pregón de la seua sensibilitat, el transforma en un moralista i en un Poeta:

"Foll es aquell qui fa juí en los homens, segons que d'ells la Fortuna ordena; aquells afers que no son en l'arbitre, culpa no hi cau, si venen per contrari."

Aquesta mostra de la poètica i de la filosofia ausiasmarquiana, presa a l'atzar, ens diu clarament, no sols com construix el vers—tota es en estranys, — sino com la inspiració penetra en l'ànima d'ell i pova amb fils sensibillíssims el millor del seu esperit elegant i finíssim.

Qui vullga educar o reeducar l'esperit, farà bé de llegir Ausias March. Es un exercici que pot esser tot ple de troballes humaníssimes al fons dels nostres cors una mica bassats—¿no més una mica?—pel viure quotidià.

CARLES SALVADOR

